

احکام کفاره روزه قضا

احمد عدالتیان| ماه مبارک رمضان به پایان خود نزدیک می‌شود و عید بندگی الهی فرا می‌رسد. به همین مناسبت در روزهای پایانی این ماه مبارک به مرور احکام فطریه و کفاره می‌پردازیم. کفاره تاخیر دادن ۷۵۰ گرم طعام (نان، برنج، خرما، گوشت و...) یا مبلغ معادل آن به فقیر است و زمانی واجب می‌شود که انسان به دلیل عذری شرعی، روزه ماه رمضان را نگرفته است و تا ماه رمضان سال بعد که فرصت قضای روزه را دارد، نیز روزه نگیرد. نکته مهم اینکه تا وقتی ماه رمضان سال بعد نیامده است، کفاره واجب نمی‌شود؛ مثلاً اگر کسی ۱۰ روز روزه قضا دارد، زمانی که ۵ روز مانده به ماه مبارک رمضان سال بعد، فقط ۵ روز کفاره بر او واجب است و وقتی رمضان شد، کل ۱۰ روز کفاره بر او واجب می‌شود. نکته مهم بعدی اینکه فقیری که پول کفاره را دریافت می‌کند، باید طعامی که مدنظر شماست را بخرد؛ زیرا اگر مثلاً برای کفاره ۱۰ روز، معادل مبلغ ۷/۵ کیلو برنج را به فقیر بدهیم و او با پول آن بخواهد گوشت بخرد، نمی‌تواند با آن پول ۷/۵ کیلو گوشت بخرد و طبیعتاً کمتر می‌خرد که در این صورت، کفاره شما پرداخت نشده است. بنابراین یا باید خود طعام (۷/۵ کیلو برنج) را به فقیر داد یا باید از هر راهی مطمئن شد که فقیر همان طعام را می‌خرد یا باید پول را به دفتر مراجع بدهیم که آن‌ها به فقیر برسانند.

حال اگر انسان بداند که بیماری او تا رمضان سال آینده طول می‌کشد نمی‌تواند روزه‌ها را قضا کند. آیا می‌تواند با پایان ماه رمضان و قبل از رسیدن ماه مبارک رمضان سال بعد، کفاره را پرداخت کند؟

شهید آیت‌الله خامنه‌ای و آیت‌الله سیستانی: حتی در فرض مذکور در سؤال (یقین به خوب نشدن)، پرداخت کفاره قبل از گذشتن زمان قضای روزه، صحیح نیست، بلکه لازم است به مقداری صبر کند تا زمان قضای روزه بگذرد. **آیت‌الله مکارم شیرازی:** در فرض سؤال، می‌تواند کفاره هر روز از ماه رمضان را بعد از همان روز پرداخت کند.

شرح

دعاهای روزانه

اللّٰهُمَّ اجْعَلْ سَعْيِي فِيهِ مَشْغُورًا، وَذَنْبِي فِيهِ مَغْفُورًا.

وَعَمَلِي فِيهِ مَقْبُولًا، وَعَيْبِي فِيهِ مَسْتُورًا، يَا أَسْمَعَ السَّمَاعِينَ

خدا یا، کوشش من را در این ماه مورد سپاس و گناهم را آمرزیده و علمم را پذیرفته و عیبم را پوشیده قرار ده، ای شنواترین شنوایان!

پارادوکسی در شکرگزاری پروردگار

علیرضا وکیلی| حجت الاسلام والمسلمین سجادی زاده در شرح دعای روز بیست و ششم ماه مبارک رمضان، به تبیین ۴ درخواست اصلی این دعای شریف شامل «مَشْکُورًا»، «مَغْفُورًا»، «مُقْبَلًا» و «مُسْتُورًا» پرداخت و بر این نکته تأکید کرد که این درخواست‌ها، کلید تبدیل تلاش‌های انسان به نعمت‌های الهی هستند. وی با نگاهی تحلیلی به فرازهای پایانی ماه ضیافت، تفاوت میان «سعی عادی» و «سعی مشکور»، را تشریح و مسیر تبدیل رنج‌های روزه‌داری به گنج‌های معنوی را ترسیم کرده است.

۴ درخواست کلیدی

این ۴ درخواست، نه تنها برای پاکیزگی از گناهان، بلکه برای تقویت رابطه با خداوند در دنیا و آخرت، ضروری است.

- اجعل سعيي فيه مشكورًا؛ خداوند، از تلاش‌های ما قدردانی کن؛
- مَغْفُورًا؛ گناهان ما را ببخشد؛
- مُقْبَلًا؛ اعمال ما را قبول کن؛
- مُسْتُورًا؛ گناهان و عیوب ما را پنهان کن.

در ماه رمضان، هر تلاشی که می‌کنیم، می‌تواند به نعمت‌های الهی تبدیل شود. این تلاش‌ها، نه تنها برای خودمان، بلکه برای جامعه نیز برکات فراوان دارد، بنابراین در این ماه مبارک، باید با تمام وجود تلاش کنیم تا به خدا نزدیک شویم و از نعمت‌های الهی به خوبی استفاده کنیم.

تجلی قدردانی الهی در آینه سعی انسان

دعای روز بیست و ششم، فراتر از یک درخواست ساده، نقشه‌راهی برای ماندگار کردن زحمات یک ماهه است. ما در این ماه باروزه، نماز، صدقه و دستگیری از مستمندان، عملاً در حال «سعی» و تلاش هستیم. اما حقیقت این است که هر تلاشی لزوماً به نتیجه مطلوب نمی‌رسد؛ مگر آنکه وصف «مشکور» پیدا کند. وقتی از خداوند می‌خواهیم سعی ما را مشکور قرار دهد، در واقع طلب می‌کنیم که این لایحه عملیاتی بندگی، مورد تأیید مقام ربوبی قرار گیرد. انسان روزه‌دار که درمیانه مشغله‌های روزانه، گرسنگی و تشنگی را به عشق خالق تحمل می‌کند، در حال سرمایه‌گذاری است. این تلاش‌ها، به ویژه پایداری‌های شبانه در لیالی قدر، زمانی به بار می‌نشیند که خداوند به آن‌ها به دیده قدردانی بنگرد. این «قدردانی الهی» به معنای آن است که خداوند به عمل کوچک ما، پاداشی بی‌کران و کیفیتی ابدی می‌بخشد.

راز شکرگزاری خداوند از بنده ناتوان

شاید در ابتدا عجیب به نظر برسد که خداوند بی‌نیاز، از بنده نیازمند خود تشکر کند. اما این یکی از زیباترین جلوه‌های رحمانیت است. خداوند در قرآن می‌فرماید: «وَإِذْ مَتَّى الْإِنْسَانُ الضُّرْعَانِ الْجَانِبِ»، این آیه به ما می‌آموزد که پیوند میان خالق و مخلوق، یک پیوند دوطرفه و زنده است. وقتی شما از نعمت‌های الهی (مانند وقت، سلامتی و مال) در مسیر درست استفاده می‌کنید، خداوند از این خُسن سلیقه و بندگی شما تشکر می‌کند.

شکرگزاری الهی به معنای رشد دادن عمل است. عمل «مشکور» مثل دانه‌ای است که در خاک حاصلخیز نشسته است و خداوند به آن برکت می‌دهد تا تبدیل به شجره‌ای طیبه شود. این نگاه، انگیزه عجیبی به انسان می‌دهد؛ اینکه بدانیم ذره سخی‌هایی که برای کنترل نفس می‌کشیم، از چشم خدا دور نمی‌ماند و او به عنوان «شکور»، به این تلاش‌ها ارج می‌نهد، تحمل هر سختی را شیرین می‌کند.

ضرورت‌های مسیر کمال

در ادامه دعا، به دو فراز سرنوشت‌ساز «مغفوراً» و «مستوراً» می‌رسیم. هیچ تلاشی بدون پاک‌سازی از الودگی‌ها به مقصد نمی‌رسد. گناه، مانند اصطکاک است که سرعت حرکت انسان به سوی نور را می‌گیرد. درخواست بخشش (مغفورا) در این روزهای پایانی، به معنای تسویه حساب نهایی برای ورود به عید فطر است. اما نکته ظریف‌تر، درخواست «مستوراً» است. ما همگی دارای عیوب و لغزش‌هایی هستیم که اگر فاش شوند، اعتبار اجتماعی و آرامش روانی ما از بین می‌رود. خداوند «ستار العیوب» است و در این دعا از او می‌خواهیم که عیوب ما را در پوشش رحمت خود پنهان کند. این پنهان‌سازی، دو کارکرد دارد: اول اینکه فرصت بازگشت و اصلاح را به ما می‌دهد و دوم اینکه مانع از اشاعه زشتی در جامعه می‌شود. وقتی خطای فردی پنهان بماند، او با امیدواری بیشتری به سوی اصلاح قدم برمی‌دارد.

انتهای آرزوی بندگان

در نهایت، درخواست «مقبلاً» مطرح می‌شود، چه بسیار تلاش‌هایی که انجام می‌شود اما به دلیل نبود اخلاص یا وجود موانع، پذیرفته نمی‌شود. قبولی عمل، یعنی مهر تأیید نهایی بر کارنامه یک ماه بندگی. اگر عمل قبول شود، اثر آن در رفتار و جان انسان باقی می‌ماند. نشانه قبولی عمل در ماه رمضان، این است که پس از پایان این ماه، میل ما به گناه کمتر و اشتیاق‌مان به خیرخواهی، بیشتر شده باشد. این چهار درخواست کلیدی (قدردانی، بخشش، پذیرش و پوشش عیوب)، منظومه‌ای کامل را می‌سازند که نه تنها رابطه فرد با خدا را ترمیم می‌کند، بلکه با ترویج فرهنگ بخشش و پوشاندن عیب دیگران، برکات فراوانی برای جامعه به همراه دارد. در این روزهای پایانی، باید با تمام وجود از خداوند بخواهیم که رنج‌های ما را به نور تبدیل کند و اجازه ندهد که دست خالی از سر این سفره برخیزیم.

چرا باید جمهوری اسلامی را ولی فقیه اداره کند؟

تجربه زندگی در سایه ولایت فقیه

برات محمد هدایتی| ایا انتخاب سومین ولی فقیه در نظام اسلامی، یکی از سؤالات مهم به‌ویژه برای نسل کنونی این است که «چرا باید کشور را ولی فقیه اداره کند؟» برای پاسخ به این سؤال، دلایل مختلف قرآنی، حدیثی و عقلی وجود دارد. اما در دوره کنونی، بهترین پاسخ برای این پرسش، یک کلمه است: «تجربه». حقیقت آن است که تجربه ما از سبک رهبر شهید انقلاب به‌عنوان ولی فقیه، در طول ۳۷ سال گذشته، پاسخ این سؤال را به‌طور شفاف برای ما روشن می‌کند و ضرورت نظام مبتنی بر ولایت فقیه را اثبات می‌کند و نشان می‌دهد که در طول حدود نیم‌قرن گذشته، از آغاز انقلاب اسلامی، قطعاً هیچ حاکم دیگری غیر از ولی فقیه نمی‌توانست بر کشور حکومت کند. در ادامه به برخی ویژگی‌های منحصر به فرد ایشان می‌پردازیم که خود بهترین دلیل بر ضرورت نظام ولایت فقیه است.

گزارش

باتدبیرترین در حل بحران‌ها

ولی فقیه، بهترین و منحصربه‌فردترین تدابیر را در حل چالش‌ها و مشکلات دارد. در طول دوران رهبری آیت‌الله خامنه‌ای، کشور ایران بارها تا مرز تصرف توسط بیگانگان و تجزیه پیش رفت. تاریخ نشان می‌دهد که حاکمان گذشته به عنوان «سلطان و شاه» نتوانستند ایران را از تکه‌تکه شدن نجات دهند. ام‌ولی فقیه در نظام جمهوری اسلامی، تنها حاکمی است که اجازه تصرف حتی یک وجب از خاک کشور را به بیگانگان نداد.

عادل‌ترین در اجرای دستورات اسلام

ولی فقیه، تنها حاکمی است که بر محور اسلام، نه هوای نفس حکم می‌کند. رهبر شهید انقلاب هیچ‌گاه بر اساس هوای نفس، فتوا ندادند و حکم نکردند. فتوای‌های ایشان درباره فناوری، وحدت، مقاومت، جنگ، فتنه، عزاداری، موشک، مذاهب، اقتصاد و مانند آن کاملاً منطبق بر اسلام، به‌ویژه قرآن کریم بود. ایشان تقریباً در تمام دیدارهای خود، سخنان خود را بر محور قرآن کریم ارائه می‌دادند و بحق می‌توان ایشان را یک رهبر قرآنی دانست.

بافضیلت‌ترین در اخلاق و معنویت

ولی فقیه، تنها حاکمی است که دارای بهترین فضایل اخلاقی و ارزش‌های درونی است. رهبر شهید انقلاب به‌عنوان ولی فقیه، فردی به‌شدت باتقوا، اهل عبادت، شجاع و جوانمرد، با درایت و بصیر، مهربان و خیرخواه بودند. ایشان بارها مخالفان خودشان را بخشیدند. با جوانان و نوجوانان فریب‌خورده در فتنه‌ها، پدرانۀ رفتار کردند. آن‌ها را می‌بخشیدند و حتی برایشان دعا می‌کردند.

محبوب‌ترین در میان مردم

ولی فقیه، تنها حاکمی است که در بالاترین سطح، محبوبیت مردمی دارد. به همان میزان که رهبر شهید انقلاب مردم را دوست می‌داشت، مردم نیز به او دل بسته بودند و از جان و دل به او عشق می‌ورزیدند. چنین محبوبیت فوق‌العاده‌ای را فقط در بین رهبران ایران به‌عنوان ولی فقیه می‌توان دید. ایشان حتی در میان مردم مسلمان و غیرمسلمان کشورهای دیگر نیز محبوبیت عجیبی دارد.

متعقدترین به مردم‌سالاری

ولی فقیه، تنها حاکمی است که به مردم عشق می‌ورزد و به مردم‌سالاری اعتقاد راسخ دارد. رهبر شهید انقلاب در سخنان خود صدها بار از جان و دل به مردم ابراز علاقه کردند و در تمام انتخابات، چه انتخاب درست چه نادرست، به‌دیدگاه مردم احترام می‌گذاشتند و همان را می‌پذیرفتند. ایشان در طول سال، ده‌ها بار در جلسات مختلف با مردم به‌طور مستقیم گفت‌وگو کردند.

بیشترین ترس و بیشترین امید

تمام این‌ها و موارد دیگر، تجربه‌های جلوی چشم ما از سبک رهبری قائد شهید به‌عنوان ولی فقیه است که به تمامی جزو امتیازات و ویژگی‌های خاص حاکمان اسلامی است و سطح بالاتر آن‌ها را فقط در میان معصومین^(ع) می‌توان دید. به‌طور خلاصه ولی فقیه، همان کسی است که دشمنان خدا، بیشترین ترس را از او دارند و دوستان خدا، بیشترین امید را.

مسیر یک زندگی تازه

خطبه نماز جمعه

بندگی، فرارسد. مرگ در راه خدا، سراسر خیر و سعادت است. نباید فراموش کرد که عذاب الهی، آن چنان که در قرآن وصف شده است، برای ذهن محدود ما تصورکردنی نیست؛ همان‌گونه که نعمت‌های بهشت نیز فراتر از درک و فهم بشری است. خدایی که رحمتش در این شب‌های قدر تا این حد به ما نزدیک بود، غضبش نیز سخت و بی‌نهایت است.

پس از عبور از شب‌های قدر، حضور در حماسه روز قدس، یک زندگی تازه و یک عبادت تازه بود؛ یک زندگی جدید که نشان داد عبادت شب باید در کنار مجاهدت روز معنا یابد. باید این روش و رسالت را حفظ کرد؛ زندگی‌ای که اگر مراقبت نشود و با گناه آلوده شود، همان روسفیدی به دست آمده را به سیاهی می‌کشد. بیایید این پرونده نور را با عهدی دوباره با خداوند و دوری از هر آنچه او نپسندیده است، آغاز کنیم و قدر این فرصت مغتنم و مجال نیک را مانند همیشه بدانیم.

برگرفته از خطبه‌های نماز جمعه مشهد تنظیم: حجت‌الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

از حریم اسلام و انسانیت تقدیم می‌کنند، لحظه جدایی بی‌نهایت سخت است، اما نتیجه این ایثار، سربلندی در پیشگاه خداوند و امام زمان^(عج) است. خداوند، بندگانی دارد که به‌دلیل محبت بی‌پایانش به آنان، نعمت‌های دنیوی را از آن‌ها می‌گیرد و سختی‌ها را نصیبشان می‌کند تا دلشان به غیر او خور نگردد و تنها به او وابسته بماند.

مرگ: پایان شیرین یا شروعی تلخ؟

یکی از بزرگ‌ترین غفلت‌های انسان، فراموش کردن مرگ است. گمان نکنیم که فرصتی بی‌پایان در پیش داریم. آنچه زندگی را در کام انسان زهرناک می‌کند، غافلگیری در حال گناه است. کسی که تمام عمر را به دنبال لذت‌های زودگذر دویده است، مرگ را وحشتناک‌ترین لحظه حیات خود خواهد یافت. از کجا معلوم که فردایی برای توبه کردن باشد؟ چه بسا در میان گناه، جان به‌جان آفرین تسلیم کند و پرونده‌ای شیرین و جاودانه دارند. اوج این حقیقت

اما مرگ، می‌تواند شیرین‌ترین لحظه زندگی نیز باشد؛ آن‌گاه که در مسیر حق و در اوج

می‌شود. مهم‌ترین وظیفه در این مرحله، مراقبت از این پرونده جدید است تا مبادا با غبار گناه و معصیت، سیاهی بر صفحه‌ای بنشیند که با نور امید و آمزش، سفید شده است.

ارزش حوادث به نتیجه‌شان است

در مسیر زندگی، همه حوادث با یک ترازو سنجیده نمی‌شوند. برخی اتفاقات، تنها یک رخداد گذرا هستند، اما برخی دیگر سرنوشت‌ساز و مولدند. گاه یک حادثه در ظاهر دل‌نشین و خوشایند است، اما چنان نتیجه تلخ و سنگینی به بار می‌آورد که تا ابدیت دامن‌گیر انسان می‌شود، چه بسا یک ساعت شهوت‌رانی و لذت زودگذر، اندوهی طولانی و جبران‌ناپذیر را هم برای آبروی دنیا و هم برای آخرت انسان به ارمغان آورد. در مقابل، چه بسیار حوادثی که در نگاه اول تلخ و طاقت‌فرسا هستند، اما سرانجامی شیرین و جاودانه دارند. اوج این حقیقت را می‌توان در مفهوم شهادت دید. برای پدر یا مادری که فرزند خود را در راه دفاع

در روزی که نامش «فریاد مظلومیت» بود و صف‌های به‌هم‌فشرده حضور در آن، نقشه‌های استخبار را نقش بر آب می‌کرد، عبادت معنایی دیگر یافت. اینجاد یگر صرفاً یک گردهمایی سیاسی نبود، بلکه اوج بندگی در میدان جهاد بود. شرکت مؤمنانه مردم روزه‌دار در راهپیمایی روز قدس، در امتداد شب‌زنده‌داری‌های قدر، عبادتی مجاهدانه بود که روسفیدی انسان را در پیشگاه الهی دوچندان می‌کند. این تلفیق اشک شب و شعار روز، گنجینه‌ای است که باید از آن پاسداری کرد و در شب‌ها و روزهای پیش‌رو تا تکمیل رسالت و نتیجه به آن امتداد بخشید. با پشت‌سر گذاشتن شب‌های قدر، سفره‌ای از رحمت و غفران الهی بر روی مؤمنان گشوده شد. در آن لحظات ناب، معجزه‌ولایی که در دل حرم‌ها و مساجد به آسمان رفت، مورد توجه فرشتگان قرار گرفت. اما اکنون، پس از آن همه مناجات و استغفار، نقطه عطفی در زندگی آغاز می‌شود. شب‌های قدر فرصتی برای بستن پرونده‌ای کهنه بود؛ از امروز، پرونده‌ای تازه در زندگی بندگی گشوده

در سپهر

پرهیزکاری